

[Første næstformand]

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 11.40

Mødet genoptaget kl. 13.00

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Tredje behandling af lovforslag nr. L 4:

Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Karensdag, forlængelse af arbejdsgiverperioden, nedsættelse af dækningsprocent og maksimumsbeløb, varighedsbegrænsning m.v.).

(Fremsat 5/10 82. Første behandling 8/10 82. Betænkning 13/10 82. Anden behandling 14/10 82. Tillægsbetænkning 15/10 82).

Der var stillet 8 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslagene sattes først til forhandling.

Forhandling

Mette Groes (S):

For at ingen skal være i tvivl, vil jeg godt endnu en gang slå fast, at den socialdemokratiske gruppe er af den opfattelse, at økonomiske indgreb er nødvendige i den aktuelle politiske situation. Det er os blot ikke ligegyldigt, hvem de rammer og hvordan.

Vi er indforståede med de ændringer, lovforslaget gennemgik under anden behandling, og vi stemmer med glæde for ministerens ændringsforslag, der giver mulighed for at forlænge dagpengeperioden for alvorligt syge, men lovforslagene som sådanne kan vi ikke stemme for. De indgår i den såkaldte redningsplan i en for os uforståelig og uklog mangel på helhed. Man kan ikke her i landet lave et spareprogram, som har så dårlig en social balance.

Det er ikke tilfældigt, at vi har set så mange mennesker på Slotspladsen de sidste par dage. Det, de vil sige, er ikke, at de tror, at landets økonomi er i en god og sund stand.

De siger heller ikke, at der ikke kan spares. Det, de siger, er, at regeringen er gået for vidt, og det synes jeg faktisk de har ret i.

Agnete Laustsen (KF):

Ligesom det har været tilfældet for alle de love, vi tidligere i dag har diskuteret, gælder det for disse forslag, at de under udvalgsbehandlingerne har gennemgået en lang række ændringer. Der har nemlig ikke, som vi så ofte under den tidligere regering oplevede det, været tale om et regeringsdiktat. Der har været lyttet til indvendinger fra andre partier, og det lovforslag, vi i dag står over for at skulle vedtage, indeholder da også en lang række indrømmelser fra socialministeren, som vi fra konservativ side kan tilslutte os. Vi finder, at der nu er tale om et både forsvarligt og socialt velafbalanceret forslag. Jeg er også glad for, at ministeren har fundet en løsning på problemerne med karensdag, især i relation til pasning under børns sygdom, langvarigt syge og særlig behandlingskrævede syge.

Vi kan på denne baggrund fra konservativ side støtte lovforslaget.

Hans Jørgen Holm (V):

Jeg skal på venstres vegne udtrykke tilfredshed med de bemærkninger, socialministeren har gjort i betænkningen om de muligheder, der er åbnet for, at man inden for de aftaler, der eksisterer på arbejdsmarkedet, kan blive hjemme under børns første sygedag, og med de ting, der er nævnt om kronisk syge og i forbindelse med arbejdsskader. Jeg skal derfor på venstres vegne sige, at vi kan tilslutte os ændringsforslagene, og at vi vil stemme for lovforslaget ved tredje behandling.

Birthe Hansen (SF):

Desværre blev ordene: som man sår, så høster man, og: som man reder, så ligger man, gjort til skamme i dag. Jeg havde håbet, at den borgerlige regering havde måttet sandede disse ord i dag, for aldrig før har man set et så massivt angreb med en social slagside af dimensioner, og hvad vi har behandlet af lovforslag fremsat af den borgerlige regering fra den 5. oktober 1982 og til dato, er, når samme regering får lov til at blive siddende,

[Birthe Hansen]

kun en begyndelse i dens forsøg på at banke udviklingen og befolkningen tilbage.

SF er glad for den massive modstand, disse lovforslag har vakt i befolkningen, i modsætning til det ærede medlem hr. Erhard Jakobsen, der lader hånt om dette og ikke lader sig påvirke af befolkningens mening. Vi herinde har pligt til at arbejde for den verden, der befinder sig uden for Christiansborg. Livet leves ikke som i teaterstykket »Indenfor Murene«.

At man overhovedet kan komme i tanke om at foreslå en varighedsbegrænsning for sygedagpenge på 2 år, er så groft, at vi ser os nødsaget til at stemme for det beskedne ændringsforslag, der indfører muligheden for at lempe den generelle varighedsbegrænsning. Disse helt ekstraordinære tilfælde skal udmøntes i et cirkulære, som vi vil følge nøje, idet vi ikke er tilfredse med bemærkningerne til ændringsforslaget. De øvrige ændringsforslag til lovforslag nr. L 4 stemmer vi imod, ligesom vi stemmer imod både lovforslag nr. L 4 og lovforslag nr. L 5.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Mellem anden og tredje behandling er der fra socialministeren fremkommet ændringsforslag, som retter op på den skævhed, der fremkom i lovforslaget efter afstemningerne ved anden behandling. Socialministeren har ønsket samme beregningsgrundlag vedrørende dagpengene for offentlig ansatte såvel som for privat ansatte, og dermed er lovforslaget også bragt i overensstemmelse med regeringens lovforslag på arbejdsmarkedsområdet.

Samtidig har ministeren med sit ændringsforslag vedrørende varighedsbegrænsningen givet mulighed for at lempe i helt ekstraordinære tilfælde af langvarigt sygefravær, således at langvarigt syge har mulighed for en forlængelse af perioden. Hermed har ministeren imødekommet et meget bredt ønske fra udvalget, og det er der grund til at være tilfreds med.

Lovforslaget er blevet mildere, men jeg vil fastholde, at det er nødvendigt at dæmpe de offentlige udgifter, og at det tabte provenu så må ind på andre områder.

Jeg skal anbefale lovforslaget med ændringsforslagene til vedtagelse.

Lone Dybkjær (RV):

Jeg synes, det var udmærket, at fru Yvonne Herløv Andersen fik gjort opmærksom på, hvad det var, ændringsforslagene rent faktisk drejede sig om, så det skal jeg ikke gentage.

Vi er i det radikale venstre indstillet på at stemme for de ændringsforslag, som fastfryser dagpengene på det nuværende niveau.

Vi er også tilfredse med den præcisering, der er kommet ind vedrørende de langvarigt syge, og har tillid til, at der nu ikke længere vil være nogen problemer på det her område.

Ligeledes finder vi, at det er godt, at der i tillægsbetænkningen kommer en præcisering af, hvornår karenstiden, om jeg så må sige, ikke skal gælde. Det viste sig mellem anden og tredje behandling, at der rådede nogen usikkerhed omkring det, selv om det lovmæssigt var helt i orden.

Så har jeg et par kommentarer til den socialdemokratiske ordfører, som mener, at regeringen er gået for vidt. Jeg mener i og for sig, at regeringen ikke er gået for vidt med det her. Det, som jeg synes socialdemokratiet skylder os at sige, både i denne sammenhæng og i andre sammenhænge, er: hvordan vil socialdemokratiet selv udmønte det, man har sagt om, at man mener, der skal spares på overførselsindkomsterne? Det har vi ikke set nogen konkrete forslag om. Dette er efter det radikale venstres mening en rimelig måde at gøre det på. Jeg mener ikke, at dette er perfekt, men skal der spares, så er dette rimeligt. Vi har ikke noget bud fra socialdemokratiets side på, hvordan det vil leve op til sine egne udsagn om, at der også skal spares på overførselsindkomsterne.

Tinning (VS):

Vi kan naturligvis støtte det ændringsforslag, der drejer sig om, at det ikke er alle, der uden videre skal sendes over på kontanthjælp, når de har været på sygedagpenge i 2 år, men at langvarigt og kronisk syge, på en eller anden måde bestemte sygdomsgrupper, i hvert tilfælde bliver undtaget. Vi synes i sig selv, at det er uhyrligt, at man overhovedet har fået ideen, men selvfølgelig er det da rart, at der bliver lavet et lille hul i denne ordening.

I anledning af fru Agnete Laustsens bemærkninger om, at her har vi jo fået en rege-

[Tinning]

ring, der lytter til argumenter og ændrer sine ting, vil jeg sige, at det altså er en regering, der finder på noget, der er så uhyrligt, at det nærmer sig det rene, rablende vanvid, hvorefter man laver det om. Det gælder f.eks., at oprindeligt foreslog man, at hvis folk kom ud for en arbejdsulykke, så skulle de betale deres fravær i forbindelse med det. Og så er man allerede under andenbehandlingen nået frem til, at det skal folk altså ikke alligevel. Det er udmærket, men det har da ikke meget at gøre med en saglig debat og argumenter, og hvad ved jeg. Det har noget at gøre med, at man selvfølgelig på en eller anden måde altid har det rarere, hvis man på et tidspunkt holder op med at løbe hovedet ind i muren.

Derudover synes jeg, der er grund til at sige noget om børnefamilierne. Det, der engang var fremme, nemlig vedrørende børnetilskuddet og ungdomsyddelsen, er jo lagt til side, men de 440 mill. kr., som socialministeren tidligere har erklæret at man var ude efter på det område, er man stadig ude efter at få sparet. Jeg synes, der er grund til at sige, at sådan som denne karensdag kommer til at virke, sker der faktisk en forringelse for børnefamilierne, men ikke slet så voldsom, som regeringen oprindeligt havde lagt op til, idet man, selv om det egentlig var aftalt i overenskomsten, alligevel ikke kunne få lov til at blive hjemme på børns første sygedag. Det kan man nu. Sådan som det var, før regeringen kom med sit forslag, sådan er det stadig væk på det område, men når man laver én karensdag, altså hvor man selv skal betale den første dags sygdom, så bliver det en forringelse.

Jeg tror, man skal vide meget lidt om, hvad der foregår uden for de her mure, hvis ikke man er klar over, at det indtil nu faktisk har været sådan, at i en del tilfælde har folk været tvunget til, når de på vej til arbejde eller på vej ud ad døren har opdaget, at børnene var syge, at melde sig syge, fordi de ikke kunne finde nogen anden løsning med børnene. Det er en nødløsning; der er ikke nogen, der har kunnet lide at bruge den, det er noget, de har været tvunget til. Selvfølgelig har sådan noget fundet sted, og det er der ikke noget mærkeligt i og forhåbentlig heller ikke noget overraskende i. Den lille udvej, den lille ventil, bliver lukket nu. Det, der sker, er, at det kan man ikke, for nu skal man under alle omstændigheder betale for

den første sygedag, medmindre man hører til dem, der efter overenskomst og kutymen og sædvaner og sådan noget godt kan blive hjemme på barnets første sygedag.

Jeg synes, det er vigtigt, fordi også det radikale venstre gør en del ud af, at nu gik det alligevel noget bedre for børnefamilierne. Jeg vil sige, at det gik ikke så slemt, som regeringen godt ville have det til, men der er altså stadig væk tale om en forringelse.

Inge Krogh (KrF):

Kristeligt folkeparti kan gå ind for de ændringsforslag, der foreligger her til tredje behandling. Vi kan gå ind for, at dagpengenes dækningsprocent stadig bliver 90, og at folketaget inden udgangen af 1984 skal tage bestemmelse om dagpengenes absolut højeste beløb.

Vi er glade for, at det er blevet bestemt, at det i tilfælde af langvarig sygdom er muligt at få udbetalt dagpenge, selv om man egentlig skulle være overgået til pension. Det gælder, hvis der er udsigt til helbredelse eller bedring, så man kan blive arbejdsdygtig. Og jeg mener, at det vil have en umådelig stor psykisk betydning for langvarigt syge.

Socialministeren (Palle Simonsen):

Jeg er naturligvis godt tilfreds med, at det nu er lykkedes at skabe flertal for den lovgivning, der her er tale om, hvor der naturligvis sker nogle ikke ubetydelige ændringer.

Jeg vil godt i den forbindelse bringe en tak til socialudvalget for det store arbejde, der er gjort i denne og i de kommende sager på dagsordenen. De mange spørgsmål, der er stillet, og de samråd, vi har haft, har ført frem til – selv om der ikke har været så megen tid til rådighed, det har der naturligvis ikke – at der kunne opnås flertal for nogle ændringer, men også således, at dér, hvor der blev påpeget huller, eller dér, hvor der blev påpeget problemer, har det været muligt at klare dem. Et af de ændringsforslag, vi om lidt skal tage stilling til, vedrørende langvarigt syge, er et godt eksempel på det, og det synes jeg er et godt udtryk for, hvordan et udvalgsarbejde kan forløbe, når det er bedst.

Må jeg sige til fru Mette Groes, der siger, at der i dette forslag er mangel på helhed, og til fru Birthe Hansen, der siger, at forslaget har social slagside af dimensioner, at det er

[Socialministeren]

jo floskler – undskyld, at jeg siger det. Det er det faktisk. Jeg tror ikke, man kan sige, at der her er tale om nogen reel slagside, hvad en række ordførere har været inde på. Hvis man har den opfattelse, som både fru Birthe Hansen og fru Mette Groes gav udtryk for, så er det det samme som at konstatere, at der ikke kan spares en krone på de sociale budgetter. Og jeg havde dog alligevel indtryk af, at det var selv fru Mette Groes enig i at der burde kunne.

Mette Groes (S):

Jeg vil godt sige til fru Lone Dybkjær og til socialministeren, at vi har foreslået besparelser på socialbudgettet, og vi er også gået ind i forslag fra regeringen, f. eks. det om indtægtsregulering af folkepensionen ved arbejdsindtægter for personer i aldersgruppen 67–69 år.

Jeg vil godt sige både til fru Lone Dybkjær og til socialministeren, at jeg ikke helt kan forstå, at de ikke kan fatte det dér med helheden. Det, der er galt, er jo, at man vil indføre en karenstdag for børnefamilierne og vil lade daginstitutionstaksterne stige fra 25 til 35 pct. af udgifterne, og at man vil lade dem undgælde for de ændringer af sociallovgivningen, som er indeholdt i det lovforslag, som nu ligger på bordet. Det er hele denne samling af lovforslag, man bylter oven på hinanden, og så siger man, at her er der altså noget, som er både afbalanceret, som den konservative ordfører sagde, og rimeligt. Hvad der hører med til balancen, hvis den skal være rigtig, er, at der skal tages fat på de indtægter, der er ekstraordinært store, sådan som vi har foreslået det. I regeringens oplæg er der heller ikke noget om den renteskattereform, som vi ønsker os, og den overskudsdeling, som både de radikale og vi ønsker os.

Så jeg vil fastholde, at der er tale om mangel på balance i de lovforslag, som er til behandling, både når man ser på deres virkning hvert for sig og på den virkning, de har sammen med regeringens andre forslag.

Lone Dybkjær (RV):

Så vidt jeg er orienteret – men det kan selvfølgelig være, at jeg er dårligt orienteret – har vi ikke daginstitutionstakster til behandling i dag. Det kan godt være, at regeringen

har et eller andet udspil om det, det ved vi fra lovforslag nr. L 33, men det har vi ikke forhandlet, og der er ingen, der kender slutresultatet af det. Derfor er der heller ikke nogen, der på nuværende tidspunkt kan sige noget som helst om virkningerne af det forslag. Det afhænger af, hvordan dets gang igennem folketinget bliver.

Det er da rigtigt, at der er andre ting, der skal ind i billedet – hvad vi også har påpeget – for at der kan komme social balance i det. Det, som jeg spurgte om, og som jeg ikke fik noget svar på, er: hvad vil socialdemokratiet, som har sagt, at man skulle spare på overførselsindkomsterne? Hvor er dets besparelsesforslag? Det eneste, det har præsteret her, er bare at gå imod og gå imod. Det har intet konstruktivt lavet og er ikke kommet med andre forslag.

(Kort bemærkning).

Birthe Hansen (SF):

Jeg vil meget gerne svare socialministeren på hans postulat om, at jeg kom med floskler, der svarer til tom snak. I forslag til lov om ændring af lov om social bistand, som skal førstebehandles på tirsdag, står der i fremsættelsen fra socialministeren:

»Regeringen har fundet det uhensigtsmæssigt, at der ikke er tidsmæssige grænser for varigheden af den forbigående kontanthjælp, idet modtageren derved i visse tilfælde kan fastholdes i en passiv tilstand.«

Hvis ikke det er en floskel, så ved jeg ikke, hvad det er.

Tinning (VS):

Jeg synes egentlig ikke, der er nogen som helst grund til at gå ud over det, vi i øjeblikket har til behandling, for at finde ud af, at det, regeringen foretager sig på det sociale område, er dybt asocialt. Jeg er enig i, at dette lovforslag såvel som en række andre, vi enten har set eller ved kommer til behandling, er dybt asociale.

Hvis vi bliver ved det her: når alle, som man siger, skal betale for den første sygedag, hvem rammer det så forholdsmæssigt set hårdest? Hvem er det, der især har et arbejdsmiljø, som på forskellige leder og kanter giver en høj sygelighed? Under førstebehandlingen havde jeg en diskussion med fru Agnete Laustsen om rigshospitalet og posttermi-

[Tinning]

nalen. I socialudvalget har der været en række deputationer, der har peget på den samme type forhold, og i øvrigt foreligger der jo en lang række rapporter, som også socialministeren kunne sætte sig ind i, hvis han ville, og som uden de store falbelader og aldeles blottede for floskler tørt, koldt, nøgternt og videnskabeligt fortæller den, der gider tage sig af det, at det faktisk er sådan, at en række mennesker i dette land er ude for nogle arbejdsforhold, nogle arbejdsmiljøproblemer, som giver sygelighed. Det er ikke sådan, at arbejdsmiljøloven dækker alt det, overhovedet ikke.

Endelig er der stadig væk det dér med, at smuthullet for familier med børn – når de har opdaget om morgenen, at barnet var sygt, så har de eventuelt kunnet melde sig syg – bliver lukket. Jeg synes, at fru Lone Dybkjær havde en malende beskrivelse – jeg tror, det var under førstebehandlingen – af præcis den situation: hvad gør man som forældre, specielt som enlig, når man står dér mandag morgen og ser, at nu er den gal, fordi man ikke kan aflevere barnet i daginstitution? Det hul bliver lukket. Jeg ved godt, at det ikke er et officielt hul. Vi interesserer os en del mere for de huller, der er i virkeligheden, end for forskellige lovbestemmelser. Sådan er det, og det er også en forringelse.

Når socialministeren siger, at det, at det her skulle være asocialt, er en floskel, og at det siger »de« altid, så må jeg sige, at det er rigtigt. Hver eneste gang jeg har udtalt mig om regeringens socialpolitik, har jeg sagt, at den er dybt asocial, og det bliver det ikke forkert af. Det er, fordi der er en bestemt sammenhæng i regeringens socialpolitik. Den er endda dybt asocial i hver eneste detalje.

(Kort bemærkning).

Mette Groes (S):

Jeg vil godt henvise fru Lone Dybkjær til det oplæg, som socialdemokraterne har lavet, som er dateret 1. september 1982, og hvoraf hun kan se, hvad det er for overførselsindkomster, vi har tænkt på. Og jeg vil godt sige til hende, at hun burde måske slet ikke være gået herop, for hun kender jo godt det stykke papir.

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslagene.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1 angående titlen vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3 vedtoges med 87 stemmer mod 83.

Ændringsforslag nr. 2 og 4–8 vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget som helhed sattes derefter til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 87 stemmer mod 83.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Tredje behandling af lovforslag nr. L 5:

Forslag til lov om begrænsning af løn under sygdom.

(Fremsat 5/10 82. Første behandling 8/10 82. Betænkning 13/10 82. Anden behandling 14/10 82. Tillægsbetænkning 15/10 82).

Der var stillet 1 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslaget sattes først til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslaget vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget som helhed sattes derefter til forhandling.